

nistrat. Itaque nunc tam recto tramite via per montem ducta est, uti cryptam intrantibus lumen à longe veluti sidus quoddam per ostium adversum resplendeat, ad quod euntes in tenebris iter dirigant: quibus item facile atque jucundum est, obvios quosque per lumen illud in speluncam intrantes, tanquam pygmaeos procul, vel equites vel pedites cernere. Quisnam primus animo Xerxeio tam immensum opus aggressus fuerit, aut quo tempore factum sit, feruntur eruditorum varia sententia. Sed prae-tereamus vulgi sermonem insulsum, magicis Poetae Virgilii (cujus ante fauces cryptae sepulchrum fuisse plures tradunt) incantamenti istud attribuentis. Item eos, qui Bassum, nescio quem, ejus auctorem adferunt; cuius nemo, quod sciam, veterum meminit. Nos ex Strabone Cornelio quidem colligere videmur, atque ex Ephoro, Homero, Graecisque scriptoribus aliis, Cimmericos antiquissimos populos in illo Campaniae tractu juxta Bajas, Lucrinum, atque Avernum in antris atque subterraneis specubus habitasse, cavernisque quibusdam inter se commeantes effodisse metalla, pertudisse montes, nec non per sacerdotes suos necromantiam, ac divinationes suas in speluncis profundis exercuisse, peregrinos & advenas ad inferorum oracula deducendo. Qua gente deleta, Graecos, qui regionem illam post incolere, quique Cumas ac Neapolim condidere, Cimmericorum fodinas illas, ut opinantur plures, ad hypocausta, thermas, vias, aliosque varios usus accommodasse. Nec minus Romanos Graecorum exemplo pro sua magnificentia plurimum auxisse subterranea illa opera, cum jam rerum domini, secessus ac villas oppidorum instar ibidem exstruerent, atque Puteolani pulveris ex iis montibus extracti raræ virtutes ad ædificiorum structuras firmandas, fundamentaque in aquis solidanda jam innotuissent. Adfirmat autem Strabo, sua quidem ætate, cum Averni montis saltus aërem corrumpentes excinderet sub Augusto M. Agrippa; tum inter alia antiqua, & magnifica opera specum subterraneum usque Cumas effossum apparuisse, quem una cum alia, quæ inter Puteolos atque Neapolim est, Coccejum quendam perduxisse, fama tenebat. Cujus, inquit, ætate fortassis usus regionis obtinuit, ut ejusmodi subterraneæ viæ, cavernæque fierent. Ex ejus autem hisce verbis elicimus, diu ante Strabonis tempora Coccejam gentem in Campania floruisse, cryptamque dictam ibi fuisse, nec de ejus auctore quid aliud tum certi constituisse. Nec verisimile mihi videtur, opera L. Luculli, quæ maxima & sumptuosa supra modum in iis locis fecit, quorum ob causam Xerxes togatus à Pompejo Magno, Tuberone, Cicerone, cæteris principibus urbis appellatus fuit, Straboni ignota fuisse. Quapropter nec in eorum sententiam pedibus eo, qui

Italia.

volunt ab ipso propter villam suam ibidem Paulipum perfossum: errore ducti quod à Marco Varrone, Plinio, atque aliis memoriae proditum sit, à Lucullo montem juxta Neapolim majore impendio, quam villam suam ædificaverat, excisum esse. Sed in quem usum? quæso. Non ut iter viatoribus commodum faceret, sed ut euripum aperiret, ac maris undas, cum placeret, piscinis suis immitteret; utque piscibus per vivaria tam æstate, quam hyeme commodas stationes intra montis cavernas pararet.

Secundo inde lapide NEAPOLIS est ab Graecis Latinisque scriptoribus multis encomiis celebrata. Cumanos vicinos eam primum condidisse, *Parthenopen*que ab Sirenarum una ibidem sepulta nominasse, Strabo, Virgilius, alique auctores consentiunt. Subversam deinde fuisse volunt ab ipsis conditoribus; quum nimium efflorescere, & augeri propter agri ubertatem, matremque vicinam Cumas sensim supplantatura videretur. Quo facto Cumanos immani peste vexatos, oraculoque monitos ferunt; ut urbem restituerent: sicque, quum restaurassent, *Neapolin* voce Graeca tum appellari ab re coepisse, volunt. Sunt tamen & aliorum opiniones diversæ. Lycophron enim Chalcidensis in Alexandra sua Phaleri murum eam urbem appellat: & ejus interpres Isaacius Tzetzes adjicit, Phalerum Siciliae tyrannum Neapolim in Italia condidisse: & quia crudeliter is torquebat, occidebatque suos hospites, atque advenas quoscunque; natam inde fabulam esse, Parthenopen Sirenam ibi excidisse, ejusque sepulchrum ab incolis exstructum, deamque volucrem sacrificiis annuis ipsam coli. Nobis quidem perspectum est, à Campanis in eo tractu magnæ Graeciæ pro deabus cultas olim fuisse Sirenas, inter tutelares, & topica numina, Romanorum etiam florente imperio. Nam me-

Nunc molles urbi ritus, atque hospita Musis
Ocia, & exemptum curis gravioribus ævum.

K k k z

Constat

Neapolis.

Conditores.

Sirenarum
cultus.

Neapolis
antiquissima.

Scholâ.

L. Lucul-
lus Xerxes
togatus.